

УДК 634.23 (477.64)

ПОКАЗНИКИ ПРОДУКТИВНОСТІ ЧЕРЕШНІ ЗА ОРГАНІЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ

Герасько Т. В., канд. с.-г. наук
Злоєдова А. В.

Таврійський державний агротехнологічний університет

Плоди черешні з користю для здоров'я можна їсти дітям і дорослим. Черешня багата на вітаміни, клітковину та пектини, лимонну та яблучну кислоти. Особливо корисна для здоров'я черешня, яка вирощена за органічною технологією – без застосування синтетичних хімічних пестицидів та мінеральних добрив. Але впровадженню органічної технології вирощування черешні в Україні має передувати наукове обґрунтування цієї технології. Згідно іноземним науковим джерелам, врожайність дерев черешні за органічної технології вирощування зменшується, але на сьогоднішній день відсутні дані щодо урожайності черешні за органічної технології вирощування в умовах південного Степу України.

Тому з'ясування впливу органічної технології вирощування на показники продуктивності дерев черешні є актуальним.

Метою даної роботи було вивчити показники продуктивності черешні (кількість квіток, кількість зав'язі, кількість плодів, масу плоду, врожайність) за органічної технології вирощування в умовах південного Степу України (дослідний сад ТДАТУ, с. Нове, Мелітопольського р-ну, Запорізької обл.).

Рослинним матеріалом досліду були дерева черешні сортів Ділема та Валерій Чкалов, щеплені на антипці. Рік садіння – 2010, схема садіння 6x7 м. Повторність – по 10 дерев кожного сорту. Внесення мінеральних добрив та хімічний захист відсутні. Ґрунт утримувався у двох варіантах: чистий пар (контроль) та природне задерніння (скошування, скошена маса залишалася на місці).

У 2018 році дерева дали перший врожай плодів. Як видно з таблиці 1, показники продуктивності дерев черешні були суттєво нижчими в умовах задерніння (живої мульчі), що співпадає з даними багатьох іноземних дослідників, які констатували наявність конкуренції між деревами та живою мульчею за воду та поживні речовини. Так, бачимо, що кількість квіток була на 32% меншою за умов задерніння у сорту Валерій Чкалов та на 30% - у сорту Ділема. Кількість плодів, відповідно, також була меншою: у сорту Валерій Чкалов – на 28%, у сорту Ділема – на 33%. Маса плоду була більше у сорту Ділема, порівняно із сортом Валерій Чкалов. Треба відмітити, що маса плоду істотно не відрізнялась за умов задерніння у обох досліджуваних сортів.

Показники продуктивності дерев черешні

Варіант	Кількість квіток, шт./дерево	Кількість зав'язі, шт./дерево	Кількість плодів, шт./дерево	Маса плоду, г	Маса кісточки, г	Врожайність, г/дерево
Сорт Валерій Чкалов						
Чистий пар	448	143	140	4,4	0,5	621
Задерніння	303	103	101	4,1	0,5	416
НП _{0,5}	38,1	12,2	11,9	0,38	0,04	52,8
Сорт Ділема						
Чистий пар	544	183	179	5,4	0,5	976
Задерніння	418	137	135	5,1	0,5	691
НП _{0,5}	46,3	15,6	15,3	0,46	0,04	83,2

Маса кісточки практично не відрізнялась у всіх варіантах дослідів і складала від маси плоду у сорту Валерій Чкалов 11-12%, у сорту Ділема - 9-10% в залежності від умов утримання ґрунту. Такі показники продуктивності відбилися і на врожайності: врожайність сорту Валерій Чкалов умовах задерніння була менше на 33%, сорту Ділема – на 29%. Нами відмічено суттєву різницю між урожайністю сортів: в умовах чистого пару врожайність сорту Валерій Чкалов була меншою порівняно із сортом Ділема на 36%, в умовах задерніння – на 40%.

Зниження врожайності, навіть значне, не завадить отримувати із продажу органічних плодів додатковий прибуток, оскільки порядок цін на органічні фрукти складає різницю у 8-10 разів порівняно із традиційними (конвенційними) фруктами. Також є повідомлення про зменшення різниці між урожайністю дерев в умовах задерніння та чистого пару по мірі зростання дерев (через 10-15 років). Умови задерніння (жива мульча) сприяють відновленню природної родючості ґрунтів, створюючи сприятливі умови для існування ґрунтової біоти, яка поновлює запаси гумусу у ґрунті. Аналіз наукової літератури дає багато відомостей про екосистемні послуги живої мульчі: приналежності корисних комах, дезорієнтацію шкідників, фунгіцидну дію. Природні трави можуть давати додатковий прибуток як медоноси та лікарські рослини. Тому потрібні подальші дослідження у напрямку використання задерніння у органічному саду та економічності ефективності різних систем утримання ґрунту.

Наші дослідження показали, що у 2018 році утримання ґрунту у органічному саду в умовах південного Степу України суттєво вплинуло на показники продуктивності дерев черешні. Кількість квіток, кількість зав'язі, кількість плодів та маса плоду були істотно меншими за умов задерніння, що привело до зниження врожайності на 29-33%.